

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

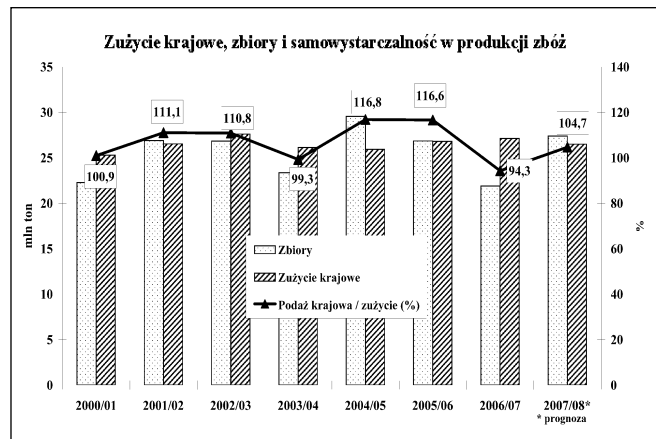
NR
33

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

ISSN 1231-3149

ANALIZY
RYNKOWE

PAŹDZIERNIK 2007

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Światowy rynek zbóż – *W. Łopaciuk*
- III. Polski rynek zbóż
 1. Krajowe zasoby – *W. Łopaciuk*
 2. Krajowe zużycie zbóż – *W. Łopaciuk, J. Drożdż, M. Krzemiński*
 3. Handel zagraniczny zbożami – *W. Łopaciuk, M. Krzemiński*
 4. Zapasy na koniec sezonu – *W. Łopaciuk*
 5. Interwencja na rynku zbóż – *M. Włodarczyk*
 6. Ceny zbóż na rynku krajowym – *W. Łopaciuk*
- IV. Aneks statystyczny

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk

- Zakład Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-551

mgr Jadwiga Drożdż

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-770

mgr Marcin Krzemiński

- Zakład Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-551

mgr inż. Maria Włodarczyk

- Agencja Rynku Rolnego •
Tel.: (0·prefiks·22) 661-70-43

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 16.10.2007 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2008 r.

REASUMPCJA

Zbiory zbóż w 2007 r. wyniosły 27,3 mln ton i były o 25,7% wyższe od niskich zbiorów w 2006 r. Wzrost zbiorów wynikał ze stosunkowo dobrych plonów (3,26 t/ha wobec 2,60 t/ha przed rokiem), gdyż nie było większych zmian powierzchni uprawy zbóż (8,4 mln ha).

W sezonie 2007/08 krajowa podaż zbóż, pomimo dużego wzrostu zbiorów, zwiększyła się tylko o 9%, a podaż całkowita może zwiększyć się o 2%. Wpłynął na to duży spadek zapasów początkowych (0,5 mln ton wobec 3,7 mln ton poprzednio).

Krajowe zużycie zbóż w sezonie 2007/08 może zmniejszyć się o ponad 3% do 26,2 mln ton, co będzie wynikało z ograniczenia zużycia paszowego oraz spożycia. Zużycie paszowe może zmniejszyć się z 17,6 do 16,6 mln ton, a spożycie z 5,4 do 5,3 mln ton. Wzrośnie zużycie przemysłowe (o 3% do 1,3 mln ton). Zapasy na koniec sezonu mogą zwiększyć się do 1,6 mln ton.

Po żniwach 2007 r., sytuacja na rynkach światowych, pomimo lepszych zbiorów, nadal będzie napięta. Wobec tego większy spadek cen na światowych rynkach jest mało prawdopodobny. W bieżącym sezonie dominujący wpływ na ceny krajowe ma sytuacja na zagranicznych rynkach, szczególnie w Europie Zachodniej, gdzie znacznie wzrósł popyt importowy.

W grudniu 2007 r. średnie ceny pszenicy mogą wynieść 830–870 zł/t (572,5 zł w grudniu 2006 r.). Żyto może kosztować średnio 660–700 zł/t (509,8 zł.t). Ceny ku-

kurydzy będą zbliżone lub niewiele niższe od średnich cen pszenicy, a ceny jęczmienia będą od nich niższe o 20–30%. W pierwszym kwartale 2008 r. pszenica może kosztować 840–890 zł/t, a żyto 700–740 zł/t. Spadku cen można spodziewać się dopiero w II kwartale 2008 r.

W sezonie 2006/07 nastąpił znaczny wzrost importu (3,21 wobec 0,97 mln ton w sezonie 2005/06). Eksport, pomimo niskiej podaży krajowej, był nadal relatywnie duży, ale w porównaniu z poprzednim sezonem zmniejszył się o ponad 36% do 1,13 mln ton.

W sezonie 2007/08 zarówno na światowych rynkach jak i w Europie Zachodniej ceny zbóż są bardzo wysokie. Taka sytuacja, pomimo relatywnie wysokich cen w kraju, stwarza większe możliwości eksportu ziarna zbóż. Dlatego też eksport może wynieść 1,4 mln ton. W celu zaspokojenia krajowego popytu oraz uzupełnienia zapasów będzie konieczny import około 1,5 mln ton zbóż.

W bieżącym sezonie Komisja Europejska (KE) podjęła działania mające na celu stabilizację sytuacji na rynku w warunkach rosnącego popytu. Zawieszono wypłacanie refundacji eksportowych oraz tymczasowo zniesiono obowiązki odlogowania. Ponadto KE podjęła działania zmierzające do zawieszenia opłat celnych stosowanych w imporcie zbóż z krajów trzecich.

W sezonie 2006/07 nie było zainteresowania skupem interwencyjnym, ponieważ ceny rynkowe ziarna znacznie

przewyższały cenę interwencyjną (101,31 euro/t).

W sezonie 2007/08 nie będzie większych zmian zasad interwencji, za wyjątkiem kukurydzy, dla której począwszy od tego sezonu wprowadzono limit skupu interwencyjnego (1,5 mln ton w sezonie 2007/08 i 0,7 mln ton w sezonie 2008/09). Od sezonu 2009/10 skup interwencyjny kukurydzy zostanie wstrzymany. Zakupy zbóż prowadzone będą od 1 listopada do 31 maja następnego roku i nadal obowiązywać będzie jednolita cena interwencyjna 101,31 euro/t dla pszenicy, jęczmienia i kukurydzy. Z powodu wysokich cen rynkowych w sezonie 2007/08 w kraju nie przewiduje się skupu interwencyjnego.

W 2006 r. kontynuowany był proces uprzemysławiania przetwórstwa zbóż; przemiany przemysłowe wzrosły do 3,9 mln ton. Wysoką dynamikę wzrostu miała tylko produkcja kasz i pieczywa cukierniczego. Umiarkowane było tempo wzrostu produkcji mąk pszennych i makaronu, a nieco mniejsza niż przed rokiem była produkcja mąk żytnich i wyrobów ciastkarskich.

W I półroczu 2007 r. dobra była sytuacja ekonomiczna wszystkich działów pierwotnego i wtórnego przetwórstwa zbóż, z wyjątkiem producentów pieczywa cukierniczego, którzy stracili bieżącą płynność finansową. Dobre wyniki ekonomiczne i bezpieczny stan finansowy przetwórstwa zbóż były wynikiem umacniania pozycji przedsiębiorstw rentownych i mających silną pozycję na rynku.

Tabela

Bilans zbóż ogółem* w latach 1996/97 - 2006/07 i prognoza 2007/08 (tys. ton)

Lata	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 szacunek	2007/08 prognoza	2006/07 = 100
Zapasy początkowe	2103	4544	4052	3967	3255	2563	3768	2603	743	4400	3690	449	12,2
Areal uprawy	8679	8857	8800	8653	8752	8765	8258	8126	8326	8256	8294	8306	100,1
Plony	2,91	2,86	3,08	2,97	2,54	3,07	3,25	2,87	3,55	3,25	2,62	3,28	125,4
Produkcja	25247	25350	27101	25690	22267	26902	26838	23347	29561	26846	21714	27265	125,6
Import	3427	1464	1309	1342	2419	933	811	1077	1027	978	3210	1460	45,5
Ogółem zasoby	30777	31358	32461	30999	27942	30398	31417	27026	31331	32224	28614	29174	102,0
Zużycie krajowe:	26009	27000	27979	27619	25283	26531	27614	26141	25940	26792	27036	26170	96,8
- spożycie	5815	5810	5790	5789	5793	5793	5792	5762	5763	5724	5369	5270	98,2
- wysiew	1990	1970	1947	1943	1932	1804	1757	1749	1779	1708	1707	1745	102,3
- zużycie przemysłowe	682	776	824	959	931	1102	1161	1121	1181	1255	1340	1380	103,0
- spasanie	16062	16965	18034	17623	15534	16430	17654	16513	15962	16885	17575	16650	94,7
- straty i ubytki	1460	1479	1384	1305	1093	1403	1251	997	1255	1220	1045	1125	107,7
Eksport	224	306	528	124	95	100	1200	141	992	1741	1130	1370	121,3
Zapasy końcowe**	4544	4052	3955	3255	2563	3768	2603	743	4400	3690	449	1634	363,9
Zapasy/zużycie (%)	17,3	14,8	13,9	11,7	10,1	14,1	9,0	2,8	16,3	12,9	1,6	5,9	-

* łącznie z kukurydzą, ale bez gryki i prosa

** od sezonu 2004/05 łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: 1996/97-2005/06 wg GUS, 2006/07- 2007/08 szacunki i prognozy autorów.

SUMMARY

Cereal crops in 2007 totalled 27,3 million tons and were 25,7% up on the poor 2006 crop. Hence there were no major changes in cereal area (8,4 million ha) the increase resulted from reasonably good yield (3,26 versus 2,60 t/ha in 2006).

Despite a bulk increase in cereal crops, the domestic supply in the 2007/08 season increased by 9% and total supply is to increase by 2%, which reflects a considerable reduction in opening stocks (0,5 versus 3,7 million tons a year ago).

The domestic use of cereals in the 2007/08 season is expected down by 3% at 26,2 million tons, which would result from a decline in feed use (17,6 versus 16,6 million tons). Industrial uses are forecast to increase by 3% to 1,4 million tons. Closing stocks then are expected 3% up at 1,6 million tons.

After the harvest in 2007 the outlook for the world cereal markets remains tight. Therefore there is no potential for a considerable decline in cereal prices in the 2007/08 season. In the current season domestic prices reflect mainly the situation on foreign markets, particularly in Western Europe, where a sharp increase in import demand is reported.

In December 2007 wheat prices are forecast between 830 and 870 PLN/t (275,5 PL/t in December 2006). The price of rye are likely to range

from 660 to 700 PLN/t (509,8 PLN/t). The prices of maize (corn) will fluctuate around the prices of wheat while the prices of barley would lag some 20–30% behind them. In the first quarter of 2008 wheat and rye prices are likely to increase to some 840–890 and 700–740 PLN/t respectively. A possibility of a decline in cereal prices may occur in the second quarter of 2008.

In the 2006/07 season imports of cereal and cereal products peaked up to 3,21 million tons versus 0,97 million tons in the previous season. Despite low domestic supply, cereal export was relatively high, however compared to the previous season declined by 35% to 1,13 million tons.

Cereal prices in the 2007/08 season in Western Europe as well as in other parts of the world are exceptionally high. Such situation, despite relatively high domestic prices, creates huge possibilities for cereal export. Therefore its level is forecast at 1,4 million tons. In order to assure a reasonable level of stocks and entirely match domestic demand it will be necessary to import 1,5 million tons of cereals.

Taking into account growing internal demand in 2007 the European Commission (EC) implemented several stabilisation measures. Export refunds were suspended and obligatory set-aside rate was set at zero percent. Moreover the EC is also up to suspend import duties on cereals.

Hence the market prices of cereals were much above the intervention price there was not any interest in intervention procurement in the 2006/07 season.

No major changes in the intervention procurement are pronounced in the current season, with exception of maize for which an upper limit was imposed (1,5 million tons presently, 0,7 million tons in 2008/09). From the 2009/10 season onwards maize will be withdrawn from the intervention procurement. In the 2007/08 season no intervention procurement is expected in Poland due to high market prices.

The process of industrialisation in milling industry was continued. Cereal millings increased to 3,9 million tons. High growth rate was observed only in the production of groats and confectionery. A moderate increase was observed in the production of wheat flour and pasta, while in the production of rye flour and biscuits a decline was reported.

In the first half of 2007 all of the branches of primary and secondary grain processing showed reasonable economic condition. The only exception was the bread confectionery industry that lost financial liquidity. Favourable economic performance and safe financial standing of the entire grain processing sector reflected strengthening position of profitable enterprises holding a strong position on the market.

Table
Total grain balance sheet* for the period of 1996/97-2006/07 and forecast for 2007/2008 ('000 t)

Seasons	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 estimation	2007/08 forecast	2005/06 = 100
Opening stocks	2103	4544	4052	3967	3255	2563	3768	2603	743	4400	3690	449	12,2
Area sown	8679	8857	8800	8653	8752	8765	8258	8126	8326	8256	8294	8306	100,1
Yield	2,91	2,86	3,08	2,97	2,54	3,07	3,25	2,87	3,55	3,25	2,62	3,28	125,4
Crops	25247	25350	27101	25690	22267	26902	26838	23347	29561	26846	21714	27265	125,6
Imports	3427	1464	1309	1342	2419	933	811	1077	1027	978	3210	1460	45,5
Total supply	30777	31358	32461	30999	27942	30398	31417	27026	31331	32224	28614	29174	102,0
Domestic use	26009	27000	27979	27619	25283	26531	27614	26141	25940	26792	27036	26170	96,8
- food	5815	5810	5790	5789	5793	5793	5792	5762	5763	5724	5369	5270	98,2
- seeds	1990	1970	1947	1943	1932	1804	1757	1749	1779	1708	1707	1745	102,3
- industrial uses	682	776	824	959	931	1102	1161	1121	1181	1255	1340	1380	103,0
- feed	16062	16965	18034	17623	15534	16430	17654	16513	15962	16885	17575	16650	94,7
- wastes and losses	1460	1479	1384	1305	1093	1403	1251	997	1255	1220	1045	1125	107,7
Exports	224	306	528	124	95	100	1200	141	992	1741	1130	1370	121,3
Carryover stocks**	4544	4052	3955	3255	2563	3768	2603	743	4400	3690	449	1634	363,9
Stocks/use ratio (%)	17,3	14,8	13,9	11,7	10,1	14,1	9,0	2,8	16,3	12,9	1,6	5,9	-

* including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

** including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: 1996/97-2005/06 - CSO, 2006/07- 2007/08 authors' estimations and forecast.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek ziemniaka (32) • listopad 2007,
2. Rynek rzepaku (32) • listopad 2007,
3. Rynek ziemi rolniczej (10) • listopad 2007,
4. Rynek owoców i warzyw (31) • listopad 2007,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (26) • grudzień 2007,
6. Popyt na żywność (8) • grudzień 2007,
7. Rynek cukru (32) • grudzień 2007,
8. Rynek ryb (8) • grudzień 2007,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (33) • marzec 2008,
10. Rynek pasz (23) • kwiecień 2008,
11. Rynek mleka (34) • kwiecień 2008,
12. Rynek drobiu i jaj (33) • maj 2008,
13. Rynek mięsa (34) • maj 2008,
14. Rynek zbóż (34) • czerwiec 2008.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2007 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks·22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
